

รายงานผลการดำเนินงาน

เรื่อง

โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด (ข้าวนาปี)
ในพื้นที่ตำบลชะแล้ และตำบลบางเขียด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

โดย

นางสาวกัญญา สุวรรณโณ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
สำนักงานเกษตรอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

รายงานผลการดำเนินงานนี้

เป็นเอกสารประกอบการประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๙๐๗๘
สำนักงานเกษตรอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

กรมส่งเสริมการเกษตร

๒๕๕๔

คำนำ

การจัดทำผลงาน โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด (ข้าวนาปี) ในพื้นที่ตำบลชะแล้ และตำบลบางเขียด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ได้นำเสนอผลงานโครงการนี้ เนื่องจากข้าพเจ้าได้ปฏิบัติงานโครงการในพื้นที่ตำบลชะแล้ และตำบลบางเขียด ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๒-๒๕๕๔ ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาล ส่งผลทำให้เกษตรกรชาวนาในพื้นที่ที่มีความตื่นตัวในการขึ้นทะเบียน มีการทำนาเต็มพื้นที่ เกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง ทางราชการได้มีฐานข้อมูลการทำนาของเกษตรกรอย่างละเอียด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการพัฒนาการเกษตรของประเทศได้อย่างเหมาะสม

การจัดทำผลงาน โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด (ข้าวนาปี) ในพื้นที่ตำบลชะแล้ และตำบลบางเขียด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ครั้งนี้ ขอขอบคุณบุคคล ผู้นำชุมชน หน่วยงาน และเจ้าของแนวคิดต่างๆ ทุกท่าน ที่ข้าพเจ้าได้นำมาประกอบในการจัดทำผลงานฉบับนี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผน ปรับปรุงการดำเนินงานขึ้นทะเบียนเกษตรกร ผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ และการดำเนินงานโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

กัญญา สุวรรณโณ

ตุลาคม ๒๕๕๔

สารบัญ

	หน้า
ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ	๑
สาระและขั้นตอนการดำเนินการ	๑๑
ความยุ่งยากในการดำเนินการ	๑๓
ระยะเวลาที่ดำเนินการ	๑๔
ผลสำเร็จของงาน	๑๔
การนำไปใช้ประโยชน์	๑๖
ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	๑๖
ผู้ร่วมดำเนินการ	๑๗
ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ	๑๗
เอกสารอ้างอิง	๑๘

ชื่อผลงาน โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด (ข้าวนาปี) ในพื้นที่ตำบลชะแล้ และตำบลบางเขียด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

รายงานผลการดำเนินงานเรื่อง โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด (ข้าวนาปี) ในพื้นที่ตำบลชะแล้ และตำบลบางเขียด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เป็นการปฏิบัติงานโครงการฯ ในฤดูกาลผลิต ปี ๒๕๕๒/๕๓ – ปี ๒๕๕๓/๕๔ ผู้จัดทำรายงานได้รวบรวมแนวความคิดเพื่อประกอบการจัดทำ ดังนี้

- ๑. โครงการประกันรายได้เกษตรกร
- ๒. การขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๒/๕๓
- ๓. การขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๓/๕๔

๑. โครงการประกันรายได้เกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (๒๕๕๒) รายงานเกี่ยวกับโครงการประกันรายได้เกษตรกรไว้ว่ารัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนนโยบายความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง กรณีราคาผลผลิตตกต่ำ จากการใช้มาตรการแทรกแซงราคาพืชผลทางการเกษตรโดยใช้โครงการรับจำนำมาเป็นโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ๓ ชนิด (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง) เพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกพืชดังกล่าวให้เหมาะสม และสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม โดยไม่เป็นการบิดเบือนกลไกการตลาด มุ่งให้เกษตรกรได้รับผลประโยชน์จากโครงการโดยตรงและทั่วถึง โดยมีวัตถุประสงค์ช่วยเหลือให้เกษตรกรขายผลผลิตทางการเกษตรได้ราคาสูงขึ้น เพื่อเป็นการใช้กลไกตลาดในการสร้างเสถียรภาพราคาในระยะยาว และลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในการช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่เหมาะสม

๒. การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด ปี ๒๕๕๒/๕๓

กรมส่งเสริมการเกษตร (๒๕๕๒) ได้จัดทำคู่มือการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๒/๕๓ โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ วัตถุประสงค์โครงการ

๒.๑.๑ เพื่อเป็นหลักฐานให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด ใช้ประกอบการรับบริการช่วยเหลือจากรัฐบาล

๒.๑.๒ เพื่อให้ทราบจำนวนเกษตรกร เนื้อที่เพาะปลูก และประมาณการปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด

๒.๑.๓ เพื่อป้องกันมิให้มีการสวมสิทธิ์เกษตรกรและปัญหาข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น

๒.๒ ระยะเวลาการรับขึ้นทะเบียน

๒.๒.๑ การขึ้นทะเบียนข้าวนาปี ๒๕๕๒/๕๓

รอบที่ ๑ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓

รอบที่ ๒ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๓ – ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓

๒.๒.๒ การขึ้นทะเบียนข้าวนาปี ๒๕๕๓/๕๔

รอบที่ ๑ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔

รอบที่ ๒ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔ – ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔

๒.๓ ขั้นตอนและวิธีการขอขึ้นทะเบียน

๒.๓.๑ การรับคำร้อง

๑) เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด ที่ประสงค์ขอยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียน ต้องแจ้งข้อมูลที่เป็นจริงตามแบบคำร้องขอขึ้นทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด (ทพศ.๑-๓) และต้องแสดงหลักฐานตัวจริงพร้อมสำเนาประกอบคำร้องขอขึ้นทะเบียน ดังนี้

๑.๑) บัตรประจำตัวประชาชนที่ยังไม่หมดอายุ

๑.๒) ทะเบียนบ้าน

๑.๓) เอกสารสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน และ/หรือเอกสารสิทธิ์ที่ทางราชการให้การรับรอง และ/หรือเอกสารการเช่าที่ดิน

๑.๔) หลักฐานการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๕๒ (ทบก.๐๒) โดยเกษตรกรสามารถยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร ณ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล/สำนักงานเกษตรอำเภอ

๒) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารและข้อมูลที่เกษตรกรกรอกตามแบบคำร้องขอขึ้นทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด (ทพศ.๑-๓) จึงให้เกษตรกรลงลายมือชื่อต่อหน้าเจ้าหน้าที่ เพื่อรับรองความถูกต้องของข้อมูลที่แจ้งไว้ (กรณีเกษตรกรไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ให้ทำการประทับลายนิ้วมือของเกษตรกรแทน)

๓) ให้บุคคลที่เชื่อถือได้และเป็นผู้รู้ของเกษตรกรว่ามีพื้นที่ปลูกและผลผลิตพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาล ในเขตกรุงเทพมหานครให้ใช้เกษตรกรที่เป็นคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ลงลายมือชื่อพร้อมตำแหน่งเป็นผู้รับรองท้ายแบบขึ้นทะเบียน ทั้งนี้ผู้รับรองจะลงลายมือชื่อในแบบไว้ล่วงหน้าไม่ได้จะต้องลงลายมือชื่อรับรองต่อหน้าเจ้าหน้าที่ เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายละเอียดข้อมูลในแบบร้องขอขึ้นทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด (ทพศ.๑-๓) เรียบร้อยแล้วเท่านั้น

๔) เจ้าหน้าที่ผู้รับขึ้นทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด (ทพศ.๑-๓) ต้องเป็นข้าราชการหรือพนักงานราชการ (ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร) ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานการรับขึ้นทะเบียนและเป็นผู้มีอำนาจลงนามและตำแหน่งในช่องเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง ในการนี้เจ้าหน้าที่จะลงลายมือชื่อในแบบไว้ล่วงหน้าไม่ได้

๕) เจ้าหน้าที่จะต้องวางแผนกำหนดวันที่และสถานที่ที่จะปิดประกาศรายชื่อผู้ยื่นคำร้อง วันเวลาและสถานที่ที่จะจัดเวทีประชาคมไว้ล่วงหน้า เพื่อให้กรอกวันที่ประกาศผลการขึ้นทะเบียนในรูปแบบคำร้องขอขึ้นทะเบียน ส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒

๖) นี๊กเอกสาร ทพศ.๑-๓ ส่วนที่ ๒ มอบให้แก่เกษตรกรผู้ยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจแก่รักษาไว้เพื่อเป็นหลักฐานการรับรองผลการขอขึ้นทะเบียนรายบุคคล เมื่อผ่านการตรวจสอบและประกาศผลการรับรองการขึ้นทะเบียนแล้ว

๗) เมื่อเจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด แล้วให้เจ้าหน้าที่นำส่งแบบร้องขอขึ้นทะเบียน (ทพศ.๑-๓) ให้เกษตรอำเภอตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง จึงให้เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลลงโปรแกรม

๘) กรมส่งเสริมการเกษตร โดยสารสนเทศจัดทำโปรแกรมลักษณะ webbase application สำหรับบันทึกและประมวลผล ให้ทุกอำเภอดำเนินการบันทึกข้อมูลได้ด้วยตนเอง โดยสามารถเรียกใช้โปรแกรมจาก <http://www.ecoplant.doae.go.th> โดยโปรแกรมดังกล่าวจะประมวลผลลักษณะ online เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอสามารถบันทึกและแก้ไขข้อมูลและเรียกรายงานรายชื่อผู้ยื่นคำร้อง โดย

๘.๑) ให้ปิดประกาศ ณ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และสำนักงานเกษตรอำเภอที่รับคำร้องการขึ้นทะเบียน

๘.๒) เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการตรวจสอบ

๒.๓.๒ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

๑) การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบล

๑.๑) กรณี ข้าวนาปี แต่งตั้งโดยคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติระดับจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

๑.๒) กรณี มันสำปะหลังและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แต่งตั้งโดยคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลผลิตการเกษตรระดับจังหวัด

๑.๓) องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบลประกอบด้วย

๑.๓.๑) ปลัด อบต. เป็นประธาน

๑.๓.๒) กำนัน เป็นรองประธาน

๑.๓.๓) ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ ธกส. เป็นคณะกรรมการ และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลเป็นเลขานุการคณะกรรมการ

๑.๓.๔) ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

๑.๓.๕) สำหรับกรุงเทพมหานคร คณะกรรมการประกอบด้วย ผู้แทน อบกต. เจ้าหน้าที่ ธกส. ประธานคณะกรรมการชุมชน เกษตรหมู่บ้าน และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลเป็นเลขานุการคณะกรรมการ ส่วนประธานให้คณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือก และให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมได้ตามเหมาะสม

๒) หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบล มีดังนี้

๒.๑) การตรวจสอบเอกสาร คณะกรรมการต้องทำการตรวจสอบเอกสารของเกษตรกรทุกรายที่มีรายชื่อบันทึกในระบบ จากข้อ (๘) ประกอบกับเอกสารต่างๆ ดังนี้

๒.๑.๑) สำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน ใช้ตรวจสอบความ มีตัวตนของเกษตรกร

๒.๑.๒) สำเนาเอกสารสิทธิ์ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน และ/หรือสำเนา เอกสารสิทธิ์ที่ทางราชการให้การรับรองและ/หรือสำเนาเอกสารการเช่าที่ดิน ใช้ตรวจสอบความสัมพันธ์ของ พื้นที่ถือครองกับพื้นที่ปลูกที่แจ้งไว้ในแบบคำร้องขอขึ้นทะเบียน

๒.๑.๓) แบบ ทบก.๐๑ ให้ตรวจสอบว่าได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้แล้ว และใช้ข้อมูลกิจกรรมและพื้นที่เพาะปลูกพืชที่ได้แจ้งในแบบ ทบก.๐๑ (ข้อ ๕ และ ข้อ ๙) เทียบเคียงกับพื้นที่ เพาะปลูกพืชที่ได้แจ้งในแบบคำร้องขอขึ้นทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด

๒.๑.๔) เอกสาร รอ. รต. และ รม. (ถ้ามี)

๒.๑.๕) ข้อมูลทะเบียนลูกค้า ธกส.

๒.๑.๖) หลักฐานอื่นๆ ตามความจำเป็น เช่น ข้อมูลจากสำนักงาน เศรษฐกิจการเกษตร หรือข้อมูลการเสียภาษีของ อบต. หรือข้อมูลการปลูกพืชของจังหวัด เป็นต้น

๓) การจัดเวทีประชาคม ให้นำข้อสังเกตหรือสิ่งผิดปกติจากการตรวจสอบ เอกสาร ประกอบกับข้อมูลของชุมชน เพื่อหาข้อสรุปจากชุมชนว่ามีการคัดค้านข้อมูลของเกษตรกรรายใดหรือไม่

๔) การตรวจสอบพื้นที่จริง ให้ดำเนินการดังนี้

๔.๑) ในรายที่มีการคัดค้าน คณะกรรมการต้องตรวจสอบพื้นที่จริงของผู้ถูก คัดค้านทุกราย

๔.๒) ในรายที่ไม่ถูกคัดค้าน ให้คณะกรรมการสุ่มตรวจพื้นที่จริง ร้อยละ ๑๐ ของ จำนวนผู้ไม่ถูกคัดค้านทั้งหมด

๒.๓.๓ การออกใบทะเบียนรับรอง

๑) การตีตประกาศผลการตรวจสอบ

หลังการตรวจสอบทุกขั้นตอนแล้ว พิมพ์รายชื่อเกษตรกรที่ผ่านการตรวจสอบ และรับรองว่าเป็นเกษตรกรที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ปลูกพืชชนิดนั้นๆ ปิดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ณ ศบกด. และสำนักงานเกษตรอำเภอที่รับคำร้องการขึ้นทะเบียน โดยในแบบประกาศผลการรับรองการขึ้นทะเบียน (แบบ ทพศ.๑/๒ หรือ ทพศ.๒/๒ หรือ ทพศ. ๓/๒) จะต้องลงลายมือชื่อของคณะกรรมการตรวจสอบระดับ ตำบลกำกับในประกาศทุกหน้า

๒) การขอเอกสารรับรองเพื่อเข้าร่วมโครงการ

หากเกษตรกรที่ผ่านการรับรองจากข้อ (๑) และประสงค์จะเข้าร่วมโครงการ ความช่วยเหลือของรัฐบาลสามารถขอรับรายงานผลการรับรองการขึ้นทะเบียน (แบบ ทพศ.๑/๒ หรือ

ทพศ.๒/๒ หรือ ทพศ. ๓/๒) ได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ซึ่งต้องมีลายมือชื่อของเกษตรอำเภอหรือผู้ได้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบลให้เป็นนายทะเบียนลงนามในรายงาน

๓. ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๓/๒๕๕๔

กรมส่งเสริมการเกษตร (๒๕๕๓) รายงานไว้ในคู่มือการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๓/๒๕๕๔ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๑ วัตถุประสงค์

๓.๑.๑ เพื่อให้มีฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลังในปี ๒๕๕๓/๒๕๕๔ ที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ครอบคลุมทุกจังหวัด

๓.๑.๒ เพื่อออกไปรับรองให้เกษตรกรใช้เป็นหลักฐานในการเข้าร่วมโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลังในปี ๒๕๕๓/๒๕๕๔

๓.๒ ขั้นตอนและวิธีการรับขึ้นทะเบียน

๓.๒.๑ การรับขึ้นทะเบียน

๑) การประกาศ การประชาสัมพันธ์ สำนักงานเกษตรอำเภอนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ การรับขึ้นทะเบียน การทำประชาคม และการออกไปรับรองผลการขึ้นทะเบียนให้เกษตรกรทราบอย่างทั่วถึง

๒) หลักฐานการขอขึ้นทะเบียนเพื่อใช้ประกอบการขึ้นทะเบียน ดังนี้

๒.๑) บัตรประจำตัวประชาชนที่ยังไม่หมดอายุ ตัวจริง และสำเนา

๒.๒) ทะเบียนบ้าน ตัวจริงและสำเนา

๒.๓) สำเนาเอกสารสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือเอกสารสิทธิ์ที่ทางราชการให้การรับรอง หรือเอกสารการเช่าที่ดิน กรณีที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ให้ใช้เอกสารรับรองการใช้ที่ดินซึ่งผ่านการรับรองโดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๒.๓.๑) สำเนาเอกสารสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน และ/หรือสำเนาเอกสารสิทธิ์ที่ทางราชการให้การรับรอง และ/หรือสำเนาเอกสารการเช่าที่ดิน ให้ตรวจสอบความสัมพันธ์ของพื้นที่ถือครองกับพื้นที่ปลูกพืชที่ขอขึ้นทะเบียน ทพศ.๑-๓ ดังนี้

(๑) กรณีที่ดินของตนเอง ต้องมีเอกสารแสดงสิทธิ์ตามกฎหมาย หรือเอกสารที่แสดงว่า ได้เข้าถือครอง เช่น โฉนด นส.๔ นส.๓/นส.๓ก สปก.๔-๐๑ สค.๑ กสน. ใบจอง(นส.๒) ใบไต่สวน (นส.๕) ใบเหยียบย่ำ นค.๓ และ สทก. เป็นต้น ทั้งนี้ กรณีที่ดินในเขต สปก. (สปก.๔-๐๑) ตามกฎหมายการปฏิรูปที่ดิน ได้กำหนดว่าเกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้ทำสัญญาเช่า หรือเช่าซื้อที่ดินกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในพื้นที่ต่อ จะไม่สามารถโอนสิทธิ์การทำประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่บุคคลอื่นได้ ยกเว้น คู่สมรส บุตร และเครือญาติ เท่านั้น ทั้งนี้ ใบเสียภาษี ภพ.๕ หรือ เอกสารการเสียภาษีบำรุงท้องที่ที่ออกโดย อบต. และเทศบาลไม่สามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานเอกสารสิทธิ์ในการขอขึ้นทะเบียนได้

(๒) กรณีการเช่า ต้องมีสัญญาเช่า โดยจ่ายค่าเช่าเป็นเงินสดหรือผลผลิต ตามแต่จะตกลงกับเจ้าของที่ดิน หากผู้ให้เช่าไม่มีการนำสัญญามาแสดง เนื่องจากผู้ให้เช่าไม่ยินยอมให้สำเนาเอกสารสิทธิ์ที่ดิน หรือข้อมูลเลขที่เอกสารสิทธิ์ที่ดินที่เช่าให้กับเกษตรกรผู้เช่า ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านรับรองตามแบบรับรอง

(๓) พื้นที่อื่น ๆ ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือประธานคณะกรรมการชุมชน รับรองการใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้นๆตามแบบรับรอง ทั้งนี้ในกรณีที่เกษตรกรเพาะปลูกในพื้นที่ป่าสงวน วนอุทยาน และได้เคยขึ้นทะเบียนในปีที่ผ่านมาสามารถขอขึ้นทะเบียนได้ตามจำนวนพื้นที่ที่เคยขอขึ้นทะเบียนไว้ในปีก่อนเท่านั้น (เฉพาะรายเก่า) โดยเกษตรกรรายใหม่ที่เพาะปลูกในพื้นที่ป่าสงวน วนอุทยาน ไม่มีสิทธิ์ขอขึ้นทะเบียน

๒.๔) หลักฐานการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.๐๒)

๓) การรับรองข้อมูล ให้บุคคลที่เชื่อถือได้และเป็นผู้รู้ข้อมูลของเกษตรกร เป็นผู้ลงนามรับรองว่ามีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ที่ขอขึ้นทะเบียนจริง เช่น กำนัน หรือ ผู้ใหญ่บ้าน หรือ กรรมการหมู่บ้าน หรือ สมาชิก อบต. หรือ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือ กรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล (ศบกด.)

๔) การลงลายมือชื่อ ผู้รับรองต้องลงลายมือชื่อรับรองพร้อมทั้งระบุตำแหน่ง ต่อหน้าเจ้าหน้าที่ ภายหลังจากเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบรายละเอียดข้อมูลในแบบขึ้นทะเบียนเรียบร้อยแล้วเท่านั้น โดยผู้รับรองจะลงลายมือชื่อในแบบไว้ล่วงหน้าไม่ได้

๕) มอบสำเนาแบบขึ้นทะเบียน เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๓/๕๔ ให้เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนเก็บรักษาไว้ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการขอใบรับรองผลการขอขึ้นทะเบียนรายแปลง เมื่อผ่านขั้นตอนการตรวจสอบและประกาศผลการรับรองการขึ้นทะเบียน ทั้งนี้ สำเนาเอกสารที่ใช้ประกอบการขอขึ้นทะเบียน ตามข้อ (๒) ให้รับรองสำเนาถูกต้อง พร้อมเซ็นชื่อกำกับและเขียนข้อความ “เอกสารนี้ใช้เฉพาะการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจเท่านั้น”

๖) คุณสมบัติและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจปี ๒๕๕๓/๕๔

๖.๑) เป็นข้าราชการ หรือเจ้าพนักงานการเกษตร หรือพนักงานราชการ (ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร) ที่ได้รับมอบหมาย ให้ปฏิบัติงานการรับขึ้นทะเบียน และเป็น ผู้มีอำนาจลงนามในช่องเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่จะลงลายมือชื่อในแบบจดทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจไว้ล่วงหน้าไม่ได้

๖.๒) ตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสาร และข้อมูลที่เกษตรกรเป็นผู้กรอกด้วยตนเอง หรือแจ้งข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่เป็นผู้กรอกให้ ตามแบบขึ้นทะเบียน เช่น จำนวนพื้นที่ปลูกกับเอกสารสิทธิ์ ระบุชื่อพันธุ์ข้าวที่ปลูก และประมาณการผลิตที่คาดว่าจะได้รับ เสร็จแล้วจึงให้เกษตรกรลง

ลายมือชื่อต่อหน้าเจ้าหน้าที่เพื่อรับรองความถูกต้องของข้อมูลที่ได้แจ้งไว้ กรณีเกษตรกรไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้ประทับลายพิมพ์นิ้วมือของเกษตรกรแทน

๖.๓) ให้เจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนส่งแบบขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่ได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องแล้ว และเกษตรกรได้ลงลายมือชื่อแล้วแก่เกษตรอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย (ซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ที่รับขึ้นทะเบียน) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง และลงลายมือชื่อในช่องเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบข้อมูล ก่อนบันทึกข้อมูลลงในระบบสารสนเทศ

๖.๔) ดำเนินการบันทึกข้อมูล ลงระบบสารสนเทศตามคู่มือการบันทึกข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ และจัดเก็บแบบขึ้นทะเบียนให้พร้อมสำหรับการนำมาตรวจสอบซ้ำได้ ทั้งนี้ ระบบสารสนเทศได้ปรับปรุงให้สามารถเรียกข้อมูลเกษตรกรรายเดิม ที่เคยขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจในรอบที่ ๑ มาใช้ในการบันทึกการขึ้นทะเบียนตามระบบได้ ซึ่งจะช่วยร่นระยะเวลาการบันทึกข้อมูล และตรวจสอบ

๖.๕) ให้เรียกรายงานบัญชีรายชื่อเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่ดำเนินการบันทึกในระบบแล้ว (ทพศ. .../๑) เพื่อใช้ประกอบการดำเนินการ ดังนี้

๖.๕.๑) ปิดประกาศบัญชีรายชื่อ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่สำนักงานเกษตรอำเภอที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ

๖.๕.๒) ใช้เป็นเอกสารประกอบการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ในการทำประชาคม

๓.๒.๒ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบล เพื่อตรวจสอบข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจของเกษตรกรโดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้ง โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

- ๑) ปลัด อบต. เป็นประธานกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจาก ปลัด อบต.
- ๒) กำนัน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจาก กำนัน เป็นรองประธานกรรมการ
- ๓) ผู้ใหญ่บ้านเฉพาะในหมู่บ้านที่มีเกษตรกรขอขึ้นทะเบียน เป็นกรรมการ
- ๔) เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. เป็นกรรมการ
- ๕) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบตำบล เป็นกรรมการและเลขานุการ
- ๖) สามารถแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม (เจ้าหน้าที่สำรวจ เกษตรอาสา เป็นต้น)

เขตเทศบาล องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วย ปลัดเทศบาลผู้แทนศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล (ศบกต.) เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. ประธานคณะกรรมการชุมชน เกษตรหมู่บ้าน และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรรับผิดชอบตำบลเป็นกรรมการ และเลขานุการ และให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม กรุงเทพมหานคร องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วยผู้แทนศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล (ศบกต.)

เจ้าหน้าที่ ๕.ก.ส. ประธานคณะกรรมการชุมชน เกษตรหมู่บ้าน หรือเกษตรกร ที่ได้รับการมอบหมายโดยเกษตรกรเขต และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบตำบลเป็นกรรมการและเลขานุการ ส่วนประธานให้คณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือกและให้เกษตรกรกรุงเทพมหานครเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบล มีหน้าที่ดังนี้

๑) ตรวจสอบเอกสาร คณะกรรมการต้องทำการตรวจสอบเอกสารของเกษตรกรที่แนบขอขึ้นทะเบียนทุกฉบับให้ครบถ้วนและถูกต้อง โดยเปรียบเทียบข้อมูลที่มีอยู่เดิม เช่น ข้อมูลจาก ๕.ก.ส. ข้อมูลการขึ้นทะเบียน ทพศ. ในปีที่ผ่านมา ข้อมูล ทบก.๐๒ ข้อมูล รอ. รต. จากกรมส่งเสริมการเกษตร และสถิติการผลิตพืชของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นต้น

๒) ดำเนินการจัดทำเวทีประชาคม (แนวทางภาคผนวกที่ ๑๓) โดยมีขั้นตอนและหลักเกณฑ์การทำประชาคม ดังนี้

๒.๑) ประชาคมตามแผนที่วางไว้ ทั้งนี้ต้องไม่เกินกว่า ๑๕ วันนับจากวันขึ้นทะเบียน

๒.๒) ประกาศ วัน เวลา สถานที่ดำเนินการประชาคมให้เกษตรกรทราบล่วงหน้า

๒.๓) ในการประชาคมแต่ละครั้งต้องมีคณะกรรมการฯ ไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓

๒.๔) เกษตรกรเจ้าของแปลงต้องมาเข้าร่วมประชาคมด้วยตนเอง หากไม่สามารถมาเข้าร่วมการประชาคมได้ ต้องทำหนังสือมอบหมายให้บุคคลอื่นมาเข้าร่วมประชาคมแทน

๒.๕) เกษตรกรจะต้องมี พี่ชายต้นอยู่ ณ วันจัดทำประชาคม

๒.๖) เมื่อดำเนินการทำประชาคมเสร็จแล้ว ให้เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอแจ้ง วัน เวลา และสถานที่ ให้เกษตรกรมารับใบรับรอง ตามแผนที่ได้กำหนดไว้

๓) การตรวจสอบพื้นที่

๓.๑) กรณีที่ประชาคมแล้วไม่มีการคัดค้าน ให้คณะกรรมการลงพื้นที่สุ่มตรวจแปลง จำนวนแปลงที่จะสุ่มตรวจให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ หากตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว พบว่าเกินกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนแปลงที่สุ่มตรวจสอบไม่เป็นไปตามที่เกษตรกรแจ้งในแบบขึ้นทะเบียน ทพศ.../๑ คณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบลจะต้องทำประชาคมใหม่ทั้งหมด

๓.๒) กรณีที่ประชาคมแล้วมีการคัดค้าน ให้คณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบลตรวจสอบแปลงที่ถูกคัดค้านทุกแปลง และทำการสุ่มตรวจพื้นที่จริงร้อยละ ๑๐ ของจำนวนแปลงทั้งหมดที่ไม่ถูกคัดค้าน ทั้งนี้ในกรณีที่การทำประชาคมแล้วพบว่าข้อมูลที่เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจในปี ๒๕๕๓ ไม่แตกต่างจากข้อมูลที่เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจในปีที่ผ่านมา และเกษตรกรได้ยืนยันในที่ประชุมประชาคมแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบลใช้ดุลยพินิจในการเข้าสู่ตรวจพื้นที่หรืองดการสุ่มตรวจพื้นที่

๓.๓) การสรุปผล การตรวจสอบพื้นที่จริง เมื่อดำเนินการสุ่มตรวจแล้ว เกษตรกรเจ้าของแปลงจะต้องลงลายมือ ในสรุปผลการตรวจสอบเพื่อยอมรับผลการตรวจสอบ

๔) การพิจารณาเพิกถอนสิทธิ หากตรวจสอบพื้นที่ปลูกจริงตามข้อ ๓.๑) และ๓.๒) พบว่า ข้อเท็จจริงที่ตรวจพบ เป็นไปตามคำร้องคัดค้าน หรือ ข้อเท็จจริงไม่เป็นไปตามที่เกษตรกรแจ้งในแบบ ทพศ.../๑ ให้คณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบล พิจารณาเพิกถอนสิทธิแปลงที่คัดค้าน หรือแปลงที่ ตรวจสอบนั้นมีข้อมูลเป็นเท็จ หรือแจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย

๓.๒.๓ การออกใบรับรองเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี ๒๕๕๓/๕๔

๑) การพิมพ์รายชื่อเกษตรกรผู้ผ่านประชาคมหลังการตรวจสอบทุกขั้นตอนของการ ทำประชาคมแล้ว สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกผลการทำประชาคมลงในระบบสารสนเทศ และพิมพ์ผลการ ประชาคมแสดงรายชื่อเกษตรกรที่ผ่านการรับรอง (ทพศ... /๒) ให้ คณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบล ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง และลงลายมือชื่อกำกับในใบรายชื่อเกษตรกรที่ผ่านการรับรอง ทุกหน้า เพื่อให้เกษตรกรตรวจรายชื่อผู้มีสิทธิขอใบรับรอง โดยปิดประกาศบัญชีรายชื่อ ณ ศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีประจำตำบล (ศบกด). และ/หรือ สำนักงานเกษตรอำเภอที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ผู้ปลูกพืช เศรษฐกิจ

๒) การออกใบรับรองทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ๒๕๕๓/๕๔

๒.๑) ระยะเวลาการออกใบรับรอง ให้ดำเนินการภายใน ๑๕ วันหลังจากการทำ ประชาคม หากมีการยื่นคำร้องขอแก้ไขให้สำนักงานเกษตรอำเภอเรียกเก็บใบรับรองต้นฉบับคืน และออก เอกสารใบแทนใบรับรองให้แก่เกษตรกร ทั้งนี้ในใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนฉบับที่เข้าร่วมโครงการประกัน รายได้กับ ธกส. ให้ระบุว่าเกษตรกรต้องนำใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมาขอทำสัญญากับ ธกส. ณ สาขาที่ตั้งภูมิลำเนา ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่เกษตรกรมารับใบรับรอง และยื่นให้เกษตรกรไปทำสัญญากับ ธกส. ภายในกำหนดเวลา

๒.๒) สำนักงานเกษตรอำเภอพิมพ์ใบรับรอง ทุกรายชื่อที่ผ่านประชาคม ภายใน ๑๕ วัน หลังจากประชาคมแต่ไม่เกินกำหนดเวลาในแต่ละพื้นที่ ส่วนการมอบใบรับรองให้เกษตรกร ก็ต่อเมื่อ เกษตรกรมาขอใบรับรองเท่านั้น โดยใบรับรองต้องมีลายมือชื่อของเกษตรอำเภอหรือผู้ปฏิบัติราชการแทน เกษตรอำเภอลงนามในใบรับรองทั้งต้นฉบับและสำเนา และเมื่อเกษตรกรมาขอรับใบรับรองต้องให้เกษตรกร ตรวจสอบความถูกต้องของข้อความในใบรับรองและลงลายมือชื่อ พร้อมวันที่ที่มาขอรับใบรับรองลงบน ใบรับรองต้นฉบับและสำเนา เพื่อยืนยันว่าเกษตรกรได้รับใบรับรองเรียบร้อยแล้ว

กรณีที่เกษตรกรทำใบรับรองหาย ให้เกษตรกรไปแจ้งความที่สถานีตำรวจ และนำไปแจ้งความ พร้อมเขียนคำร้องยื่นขอใบรับรองฉบับแทนใบรับรองตัวจริงจากสำนักงานเกษตรอำเภอที่ ขอขึ้นทะเบียน

๒.๓) กรณีเกษตรกรเสียชีวิต หากเกษตรกรผ่านการประชาคมแล้ว แต่ยังไม่ ได้มารับใบรับรอง หรือ เกษตรกรได้รับใบรับรองแล้ว แต่ยังไม่ได้ทำสัญญากับธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร บุคคลในครอบครัวมีความประสงค์ขอใช้สิทธิ์ ต้องเขียนคำร้องขอเปลี่ยนแปลงชื่อเพื่อขอรับ สิทธิ์ พร้อมแนบเอกสาร ดังนี้

๒.๓.๑) สำเนาใบมรณะบัตรของผู้เสียชีวิต

๒.๓.๒) สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ขอใช้สิทธิแทน

๒.๓.๓) สำเนาบัตรประชาชนของผู้ขอใช้สิทธิแทน

ให้กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านหรือบุคคลอื่นที่เชื่อถือได้ลงนามเป็นพยานในแบบคำร้องดังกล่าว เพื่อยืนยันว่าบุคคลนั้นเป็นเกษตรกรที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกับผู้เสียชีวิต และมาขอใช้สิทธิแทน ทั้งนี้ บุคคลในครอบครัวที่มาขอเปลี่ยนแปลงฐานข้อมูลต้องเป็นสามีหรือภรรยา หรือ บุตรที่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้เสียชีวิต หากไม่มีบุคคลดังกล่าวภายในครอบครัว ให้บิดาหรือมารดาของผู้เสียชีวิตเป็นผู้ขอใช้สิทธิแทน ยกเว้น ไม่มีบุคคลที่กล่าวอ้างถึงข้างต้น ให้ญาติพี่น้องที่ทำกินร่วมกันอยู่ในครัวเรือนเดียวกับผู้เสียชีวิตเพียงบุคคลเดียวเป็นผู้ขอใช้สิทธิแทนเมื่อสำนักงานเกษตรอำเภอมีการแก้ไขข้อมูลกรณีเสียชีวิต ให้จังหวัดพิมพ์รายชื่อเกษตรกรที่ขอเปลี่ยนแปลง รายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบด้วย เพื่อกรมส่งเสริมการเกษตรจะได้ปรับปรุงฐานข้อมูล ในระบบสารสนเทศ และส่งให้ ธ.ก.ส. ต่อไป

สำหรับเกษตรกรที่รับใบรับรองแล้วไปทำสัญญากับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและเสียชีวิต ธ.ก.ส. จะโอนเงินส่วนต่างที่เกษตรกรได้รับเข้าบัญชีของเกษตรกรโดยอัตโนมัติ สำนักงานเกษตรอำเภอไม่ต้องเปลี่ยนแปลงฐานข้อมูลใดๆ บุตรหรือทายาทตามกฎหมายจะได้รับสิทธิเป็นมรดกตกทอดหรือทำธุรกรรมกับ ธ.ก.ส.

๒.๔) การแก้ไขข้อมูลที่คลาดเคลื่อน

๒.๔.๑) ข้อมูลที่มีไขสาระสำคัญ เช่น การสะกดชื่อ-สกุล คำนำหน้า เป็นต้น ให้เกษตรกรยื่นแบบคำร้องขอเปลี่ยนแปลงแก้ไขทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจปี ๒๕๕๓/๕๔ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอที่ขึ้นทะเบียนแก้ไขในระบบสารสนเทศต่อไป

๒.๔.๒) ข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญ เช่น จำนวนพื้นที่ปลูก พันธุ์ข้าวที่ขอขึ้นทะเบียน เป็นต้น ให้เกษตรกรยื่นแบบคำร้องขอเปลี่ยนแปลงแก้ไขทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจปี ๒๕๕๓/๕๔ และให้คณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบลเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบตามความเหมาะสม แล้วจึงให้สำนักงานเกษตรอำเภอที่ขึ้นทะเบียนแก้ไขในระบบสารสนเทศต่อไป

สาระและขั้นตอนการดำเนินการ

๑. หลักการและเหตุผล

โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ เพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง สร้างความมั่นคงแก่อาชีพเกษตรกร ในส่วนของกรมส่งเสริมการเกษตรมีหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด และออกใบรับรองแก่เกษตรกรเพื่อนำไปใช้สิทธิเข้าร่วมโครงการประกันรายได้เกษตรกร

อำเภอสิงหนครเป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของจังหวัดสงขลา เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาปลูกข้าว โดยมีพื้นที่ทำนาทั้งสิ้นประมาณ ๓๔,๒๘๓ ไร่ ในพื้นที่ ๙ ตำบล ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลชะแล้ และตำบลบางเขียดประกอบอาชีพเกษตรโดยทำนาปลูกข้าวเป็นอาชีพหลัก ตำบลชะแล้มีพื้นที่ทำนาประมาณ ๔,๑๘๘ ไร่ เกษตรกรทำนาจำนวน ๔๔๔ ครัวเรือน และตำบลบางเขียดมีพื้นที่ทำนา ประมาณ ๖,๒๘๒ ไร่ เกษตรกรทำนาจำนวน ๖๔๔ ครัวเรือน จึงเป็นพื้นที่เป้าหมายสำคัญในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด (ข้าวนาปี) ซึ่งในระยะแรกของโครงการเริ่มในฤดูกาลผลิตข้าวนาปี ๒๕๕๒/๕๓ เกษตรกรยังไม่มีความเข้าใจและเชื่อมั่นต่อโครงการเท่าที่ควร จึงทำให้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก (ข้าวนาปี) จำนวนน้อย โดยมีเกษตรกรขึ้นทะเบียนในตำบลชะแล้เพียง ๑๔๓ ราย และตำบลบางเขียด ๒๖๕ ราย ต่อมาในฤดูกาลผลิตข้าวนาปี ๒๕๕๓/๕๔ รอบที่ ๑ เกษตรกรมีความตื่นตัวเนื่องจากเห็นถึงผลดีจากการขึ้นทะเบียนจึงมีเกษตรกรขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้น คือ ตำบลชะแล้จำนวน ๒๕๖ ราย และตำบลบางเขียดจำนวน ๔๔๐ ราย รวมเกษตรกรทั้งสิ้น ๖๙๖ ราย ส่วนการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวนาปีรอบที่ ๒ ปี ๒๕๕๓/๕๔ มีจำนวนน้อย เนื่องจากมีการทำนาปรังน้อยเพราะขาดแคลนน้ำในการทำนา

การสรุปผลการดำเนินงานโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด ในพื้นที่ตำบลชะแล้และตำบลบางเขียดซึ่งเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของอำเภอ และมีเกษตรกรเป้าหมายจำนวนมาก เพื่อให้เห็นถึงผลสำเร็จของการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ในการศึกษาผลการดำเนินงานโครงการ ดังนี้

๒.๑ เพื่อประมวลผลการดำเนินงานตามโครงการประกันรายได้เกษตรกร ปี ๒๕๕๒/๕๓ และ ปี ๒๕๕๓/๕๔

๒.๒ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานตามโครงการประกันรายได้เกษตรกร ปี ๒๕๕๒/๕๓ และ ปี ๒๕๕๓/๕๔ และแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

๓. เป้าหมายการดำเนินงาน

มีเป้าหมายในการศึกษาผลการดำเนินงานขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด (ข้าวนาปี) คือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปีในพื้นที่ตำบลชะแล้ จำนวน ๕ หมู่บ้าน รวม ๒๖๐ ครัวเรือน และตำบลบางเขียด จำนวน ๕ หมู่บ้าน รวม ๔๖๐ ครัวเรือน ที่เข้าร่วมโครงการประกันรายได้ จำนวนประมาณ ๗๒๐ ราย

๔. ขั้นตอนการดำเนินงาน

จากรายละเอียดการดำเนินงานตามระเบียบ หลักเกณฑ์โครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร มีการประชุมในระดับอำเภอ และมีการกำหนดวางแผนการดำเนินงานขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปีในระดับตำบล ดังนี้

๔.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปีทราบ โดยชี้แจงที่มาโครงการ ขั้นตอนการปฏิบัติและหลักฐานการขึ้นทะเบียนผ่านการประชุมคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล โดยผ่านทางการประชุมหมู่บ้าน วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว แผ่นพับ และโปสเตอร์ต่างๆ

๔.๒ ประชุมชี้แจงโครงการแก่คณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบล เพื่อทำความเข้าใจ หลักการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมทั้งร่วมประชาสัมพันธ์ จัดทำแผนรับขึ้นทะเบียน การจัดเวทีประชาคม การแจกใบรับรองแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว

๔.๓ จัดส่งคำสั่งการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวระดับอำเภอ ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบล เพื่อประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ

๔.๔ รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี โดยดำเนินการจัดทำแผนการรับขึ้นทะเบียน นัดหมายเกษตรกรผ่านคณะกรรมการศูนย์ฯ และกำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้เกษตรกรทราบ ในการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปีระยะแรกเกษตรกรมีความสับสนเรื่องการเตรียมหลักฐาน ต้องให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการศูนย์ฯ ช่วยชี้แนะ การตรวจสอบหลักฐานการขึ้นทะเบียนในช่วงแรกเจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนโดยที่เอกสารยังไม่พร้อม ทำให้เกิดความยุ่งยาก เนื่องจากเกษตรกรจำนวนมาก จึงปรับเปลี่ยนให้เกษตรกรเตรียมเอกสารพร้อมก่อนจึงรับขึ้นทะเบียน เมื่อขึ้นทะเบียนแล้วเสร็จแต่ละครั้ง จะต้องได้รับการรับรองจากกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

๔.๕ การบันทึกข้อมูลในระบบออนไลน์ ก่อนการบันทึกข้อมูลลงระบบโปรแกรมขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจจะต้องเสนอเกษตรกรอำเภอเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง แล้วนำมาบันทึกลงโปรแกรม เมื่อบันทึกข้อมูลแล้วต้องทิ้งระยะเวลาให้ข้อมูลเกษตรกรตำบลอื่นที่ทำในพื้นที่ตำบลได้บันทึกข้อมูลลงโปรแกรมด้วย จึงจะเรียกรายชื่อจัดทำประชาคม

๔.๖ จัดทำเวทีประชาคม โดยพิมพ์รายชื่อจัดทำประชาคมออกมาจากระบบโปรแกรมเพื่อส่งกลับไปยังหมู่บ้านเพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแจ้งเกษตรกรทำการตรวจสอบรายชื่อและความถูกต้องของข้อมูลที่ขึ้นทะเบียนไว้ และเข้าร่วมเวทีประชาคมเพื่อตรวจสอบความถูกต้องข้อมูล ในวัน เวลา สถานที่ที่กำหนด ในการจัดประชาคมต้องให้เกษตรกรทุกคนเข้าร่วมและชี้แจงโครงการ วิธีการปฏิบัติในขั้นตอนต่างๆ เช่น การเปิดบัญชีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) การทำสัญญา การแจ้งใช้สิทธิ์ และตรวจสอบความถูกต้องการขึ้นทะเบียนผ่านประชาคม สุ่มตรวจแปลงร้อยละ ๑๐ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมประชาคมส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วม จะต้องมาทำประชาคมครั้งต่อไปหรือนัดสุ่มตรวจแปลงเฉพาะรายนั้นๆ หลังจากนั้นจึงนำผลประชาคมมาบันทึกในระบบออนไลน์

๔.๗ การออกไปรับรองเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปีให้แก่เกษตรกร พิมพ์ใบรับรอง นำเสนอเกษตรกรอำเภอลงนามในใบรับรอง และนัดวันแจกใบรับรองให้กับเกษตรกรเพื่อนำไปทำสัญญากับ ธกส. โดยอำนวยความสะดวกในการประสานนัดหมายเกษตรกร

ความยุ่งยากในการดำเนินการ

๑. การรับขึ้นทะเบียน เกษตรกรบางส่วนไม่เข้าใจ และเตรียมเอกสารหลักฐานไม่ครบ ในกรณีเช่าที่ดินไม่สามารถนำหลักฐานโฉนดที่ดินหรือสัญญาเช่ามายืนยันได้ กรณีทำพริมาเป็นระยะเวลาานาน ไม่ทราบชื่อเจ้าของนาที่แท้จริงและไม่สามารถหาหลักฐานได้ จึงต้องใช้ทักษะการประสานงานและการชี้แจงในการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องผ่านคณะกรรมการ ศบกต. และการนัดประชุมชี้แจงเกษตรกรเป็นรายหมู่บ้านก่อนการรับขึ้นทะเบียน

๒. การจัดทำประชาคม ไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลของเกษตรกรได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีความเป็นเครือญาติ มีความเกรงใจ เกรงเจ้าของนาจะไม่ให้ทำนา กลัวเสียเพื่อน ทำให้ไม่กล้าคัดค้าน ข้อมูลที่ได้รับอาจจะไม่เป็นความจริงทั้งหมด แต่จะแจ้งภายหลังจากการประชาคมเสร็จสิ้น ทำให้ต้องใช้ดุลยพินิจและความละเอียดรอบคอบเป็นอย่างมากในการตรวจสอบ และการสุ่มตรวจแปลงเพิ่มเติมในรายที่มีปัญหา

๓. การบันทึกข้อมูลในระบบออนไลน์ ระบบยังไม่มีประสิทธิภาพดีพอ ใช้เวลานานโดยเฉพาะการรายงานประชาคมและการออกไปรับรอง จึงต้องปรับเปลี่ยนโดยใช้การบันทึกในช่วงเวลากลางวันซึ่งสามารถทำได้เร็วกว่าตอนกลางคืน

๔. ข้อมูลที่ส่งไป ธกส. ในระบบ มีความล่าช้าและคลาดเคลื่อน ใบรับรองที่เกษตรกรได้รับไม่มีข้อมูลในระบบของ ธกส. ทำให้ไม่สามารถทำสัญญาได้ จึงต้องใช้เวลาในการประสานงานและตรวจสอบความถูกต้องกับ ธกส. บ่อยครั้ง

ระยะเวลาการดำเนินการ

ในการจัดทำผลงานครั้งนี้ได้มีการดำเนินการเป็นระยะต่าง ๆ ดังนี้

๑. วางแผนจัดทำผลงาน	กรกฎาคม ๒๕๕๔
๒. เก็บรวบรวมข้อมูล	สิงหาคม ๒๕๕๔
๓. วิเคราะห์และประมวลผล	กันยายน ๒๕๕๔
๔. จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๕๔

ผลสำเร็จของงาน

๑. เจริญปริมาณ

๑.๑ ประชุมคณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลระดับตำบล

ปี ๒๕๕๒/๕๓ รอบที่ ๑ ตำบลชะแล้และตำบลบางเขียด จำนวน ๒ ครั้ง คณะกรรมการ
จำนวน ๖ คนต่อตำบล รวม ๑๒ คน

ปี ๒๕๕๓/๕๔ รอบที่ ๑ ตำบลชะแล้และตำบลบางเขียด จำนวน ๒ ครั้ง คณะกรรมการ
จำนวน ๖ คนต่อตำบล รวม ๑๒ คน

ปี ๒๕๕๓/๕๔ รอบที่ ๒ ตำบลบางเขียด จำนวน ๑ ครั้ง คณะกรรมการจำนวน ๖ คน

๑.๒ รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี

ปี ๒๕๕๒/๕๓ รอบที่ ๑ เกษตรกรในตำบลชะแล้ จำนวน ๑๔๓ ราย เกษตรกรในตำบล
บางเขียด ๒๖๕ ราย รวมเกษตรกรทั้งสิ้น ๔๐๘ ราย

ปี ๒๕๕๓/๕๔ รอบที่ ๑ เกษตรกรในตำบลชะแล้ จำนวน ๒๕๖ ราย เกษตรกรในตำบล
บางเขียด ๔๔๐ ราย รวมเกษตรกรทั้งสิ้น ๖๙๖ ราย

ปี ๒๕๕๓/๕๔ รอบที่ ๒ เกษตรกรในตำบลบางเขียด จำนวน ๑๖ ราย

๑.๓ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน

ปี ๒๕๕๒/๕๓ รอบที่ ๑ เกษตรกรในตำบลชะแล้ จำนวน ๑๔๓ ราย เกษตรกรในตำบล
บางเขียด ๒๖๕ ราย รวมเกษตรกรทั้งสิ้น ๔๐๘ ราย

ปี ๒๕๕๓/๕๔ รอบที่ ๑ เกษตรกรในตำบลชะแล้ จำนวน ๒๕๖ ราย เกษตรกรในตำบล
บางเขียด ๔๔๐ ราย รวมเกษตรกรทั้งสิ้น ๖๙๖ ราย

ปี ๒๕๕๓/๕๔ รอบที่ ๒ เกษตรกรในตำบลบางเขียด จำนวน ๑๖ ราย

๑.๔ จัดทำเวทีประชาคม

ปี ๒๕๕๒/๕๓ รอบที่ ๑ ตำบลชะแล้ จำนวน ๖ ครั้ง และตำบลบางเขียด จำนวน ๖
ครั้ง รวม ๑๒ ครั้ง

ปี ๒๕๕๓/๕๔ รอบที่ ๑ ตำบลชะแล้ จำนวน ๖ ครั้ง และตำบลบางเขียด จำนวน ๖
ครั้ง รวม ๑๒ ครั้ง

ปี ๒๕๕๓/๕๔ รอบที่ ๒ ตำบลบางเขียด จำนวน ๑ ครั้ง

๑.๕ ออกใบรับรองเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี

ปี ๒๕๕๒/๕๓ รอบที่ ๑ เกษตรกรในตำบลชะแล้ จำนวน ๑๔๓ ราย เกษตรกรในตำบล
บางเขียด ๒๖๕ ราย รวมเกษตรกรทั้งสิ้น ๔๐๘ ราย

ปี ๒๕๕๓/๕๔ รอบที่ ๑ เกษตรกรในตำบลชะแล้ จำนวน ๒๕๖ ราย เกษตรกรในตำบล
บางเขียด ๔๔๐ ราย รวมเกษตรกรทั้งสิ้น ๖๙๖ ราย

ปี ๒๕๕๓/๕๔ รอบที่ ๒ เกษตรกรในตำบลบางเขียด จำนวน ๑๖ ราย

๒. เชิงคุณภาพ

๒.๑ เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลระดับตำบลมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน การตรวจสอบความถูกต้องของการขึ้นทะเบียนและออกใบรับรองแก่เกษตรกรเป็นด้วยความถูกต้องมากที่สุด โปร่งใส และเป็นธรรม และทำให้เกษตรกรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่

๒.๒ เกษตรกรมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการประกันรายได้ เนื่องจากได้รับเงินชดเชยในการทำนา และมีกำลังใจในการประกอบอาชีพทำนาเนื่องจากมีหลักประกันว่าจะมีรายได้และไม่ขาดทุนส่งผลให้มีการทำนาเต็มพื้นที่ไม่มีพื้นที่นาร้าง และเกษตรกรได้รับความยุติธรรมจากการสุ่มตรวจแปลงของคณะกรรมการฯ และการตรวจสอบข้อมูลกันเอง ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่แจ้งข้อมูลที่เป็นจริงแก่เจ้าหน้าที่

การนำไปใช้ประโยชน์

๑. ผลการดำเนินงานตามโครงการประกันรายได้เกษตรกร ปี ๒๕๕๒/๕๓ และ ปี ๒๕๕๓/๕๔ สามารถนำมาปรับปรุงการดำเนินงานรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าวนาปี) ในปีต่อไปให้เหมาะสมหรือการขึ้นทะเบียนในโครงการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

๒. นำไปใช้ประกอบการพิจารณาวางแผน และปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติของนโยบายการส่งเสริมพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัด และระดับประเทศให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

๑. ปัญหาอุปสรรค

๑.๑ เป็นโครงการใหม่ซึ่งเกิดจากนโยบายรัฐบาลซึ่งเกษตรกรขาดความเข้าใจต่อโครงการ แนวทางปฏิบัติไม่ชัดเจนเจ้าหน้าที่ดำเนินงานโดยการลองผิดลองถูก

๑.๒ เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่สูงอายุ เนื่องจากวัยหนุ่มสาวทำงานนอภาคเกษตร ทำให้มีปัญหาเรื่องการอ่านและเขียน รวมถึงความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติ

๑.๓ เกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่มีการทำนาเช่า ทำให้เป็นอุปสรรคในการหาหลักฐาน และความชัดเจนของพื้นที่ที่แจ้ง เกิดการแจ้งซ้ำซ้อน

๑.๔ คณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้องระดับตำบลซึ่งแต่งตั้งมาจากข้าราชการ ทั้งส่วนของอำเภอและส่วนท้องถิ่น ไม่เห็นความสำคัญของโครงการ ไม่เข้าใจ และไม่เข้าร่วมในการจัดทำประชาคมและการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ทำให้เป็นภาระหนักของเจ้าหน้าที่ประจำตำบล

๑.๕ ในการจัดประชาคม เกษตรกรมีความเกรงใจกันจึงมักไม่มีการคัดค้าน แต่จะให้ข้อมูลภายหลัง

๑.๖ งบประมาณที่จัดสรรแก่เจ้าหน้าที่ และอำเภอไม่เหมาะสมกับปริมาณงาน ในอำเภอที่มีเกษตรกรขึ้นทะเบียนเข้าร่วมโครงการมากงบประมาณไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย

๒. ข้อเสนอแนะ

๒.๑ ในการดำเนินโครงการตามนโยบายรัฐบาลซึ่งเป็นนโยบายใหม่ จะต้องมีกรอบปฏิบัติและแนวทางที่ชัดเจนในระดับหนึ่งเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒.๒ ควรจัดให้มีการชี้แจงโครงการแก่ข้าราชการที่แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้องระดับตำบล โดยจังหวัดจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจก่อนดำเนินโครงการ

๒.๓ เมื่อทำประชาคมแล้วต้องรับฟังข้อมูลและรอตรวจสอบรายที่มีปัญหาโดยให้กำนันผู้ใหญ่บ้านตรวจสอบจากแปลงใกล้เคียง จึงไม่ควรกำหนดให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน

๒.๔ ควรมีการจัดสรรงบประมาณโดยยึดข้อมูลทะเบียนเกษตรกร โดยดูจากข้อมูลการทำนาปีและนาปรังมีเกษตรกรทำนาในพื้นที่หรือไม่

ผู้ร่วมดำเนินการ

ไม่มี

ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ

ผู้เสนอผลงานเป็นผู้ปฏิบัติเองทั้งหมด

ภาคผนวก

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๕๒. คู่มือการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ๓ ชนิด ปี ๒๕๕๒/๕๓.

(อัดสำเนา)

_____. ๒๕๕๓. คู่มือการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้

ปลูกข้าว ปี ๒๕๕๓/๕๔. (อัดสำเนา)